

Informácia o 39. zasadnutí Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Dňa 29. júna 2021 sa v Účelovom zariadení Bôrik v Bratislave konalo 39. zasadnutie Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „rada“), ktorému predsedala predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR, Mária Kolíková spolu s podpredsedom rady a štátnym tajomníkom ministerstva spravodlivosti SR Michalom Luciakom.

Predsedníčka rady otvorila zasadnutie a vyzvala na hlasovanie o návrhu programu zasadnutia rady.

Program bol schválený v nasledujúcom znení:

1. Informácia zo zasadnutí výborov
2. Súhrnná správa o stave rodovej rovnosti za rok 2020 (predkladá podpredseda rady a minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR)
3. Aktuálna informácia o aktivitách Ministerstva spravodlivosti SR pri napĺňaní programového vyhlásenia vlády SR v oblasti prístupu k spravodlivosti (predkladá predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR)
4. Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva za rok 2020 (predkladá predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR)
5. Aktuálne výzvy pre dodržiavanie ľudských práv súvisiace s pandémiou COVID-19 (predkladá predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR)
6. Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania za rok 2020 (predkladá členka rady a riaditeľka Slovenského národného strediska pre ľudské práva)
7. Informácia o zjednocovaní evidencie podnetov a prípadov v oblasti diskriminácie a porušovania ľudských práv (predkladá členky rady a riaditeľka Slovenského národného strediska pre ľudské práva)
8. Návrh Slovenského národného strediska pre ľudské práva na zmenu antidiskriminačnej legislatívy (predkladá členka rady a riaditeľka Slovenského národného strediska pre ľudské práva)
9. Oznámenie podpredsedu rady za občiansku spoločnosť – vzdanie sa členstva
10. Zriadenie pracovnej skupiny pre riešenie zmysluplnosti rady a jej účelu

BOD I.

V prvom bode programu predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR (ďalej len „ministerstvo“) Mária Kolíková uviedla prvý bod zasadnutia: **Informáciu zo zasadnutí výborov**. Materiály zo zasadnutí jednotlivých poradných orgánom rady boli zaslané všetkým členom a členkám rady pred zasadnutím na bližšie oboznámenie.

V rámci diskusie vystúpila iba riaditeľka rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVaR SR“) Zuzana Brixová, ktorá informovala, akým spôsobom MPSVaR SR naplnilo úlohy z uznesenia rady č. 248 z 2. októbra 2020 v časti B.

K dodržiavaniu bodu B.1, v rámci ktorého bolo MPSVaR SR vyzvané na dodržiavanie Legislatívnych pravidiel vlády SR a Pravidiel zapájania verejnosti do tvorby verejných politík pri materiáloch predkladaných na rokovanie vlády SR, vrátane procesu prijímania Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách 2020 – 2025, Celoštátnej stratégie rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike a Akčného plánu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2020 – 2025, uviedla, že Celoštátna stratégia rodovej rovnosti a príslušný akčný plán boli na vláde SR (ďalej len „celoštátna stratégia“) prijaté už v apríli 2021. Pôvodne sa plánovalo so schválením celoštátnej stratégie najneskôr do konca roka 2020, avšak z dôvodu začiatku prác v septembri 2020 a rozsiahlosti obsahu požiadalo MPSVaR SR o jej odklad do konca júna 2021. Materiál bol predložený do MPK dňa 28. decembra 2020 s ukončením 20. januára 2021.

V prípade druhého strategického materiálu – Akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách uviedla, že prebiehajú pravidelné online stretnutia. Členovia a členky pracovnej skupiny k príprave tohto materiálu súčasne adresovali vecné pripomienky, ktoré MPSVaR SR zapracuje a následne sa bude pokračovať v online stretnutiach. Očakáva sa predloženie tohto materiálu do MPK v septembri, prípadne októbri 2021.

Na záver bolo pristúpené k hlasovaniu o tomto bode zasadnutia.

Rada prijala jednohlasne uznesenie č. 258, ktorým zobrala na vedomie informáciu zo zasadnutí výborov.

BOD II.

V bode dva opätovne vystúpila riaditeľka rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí MPSVaR SR Zuzana Brixová, ktorá predstavila členom a členkám **Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti za rok 2020** (ďalej len „súhrnná správa“).

Súhrnná správa reflektuje udalosti počas roka 2020 a ich vplyv na dodržiavanie rovnosti žien a mužov, záväzky vládnych predstaviteľov a činnosť orgánov verejnej správy v tejto oblasti, ako aj výzvy pre dodržiavanie práv žien, ktoré rok 2020 priniesol. Prvá časť materiálu popisuje záväzky z programového vyhlásenia vlády SR, stratégie rodovej rovnosti a príslušný akčný plán. Ďalšie časti sú zamerané na telesnú integritu, zosúladenie rodiny a práce, mzdový rozdiel, sexuálne obťažovanie, diskrimináciu a dotácie. Ako riaditeľka ďalej uviedla, príprava súhrnnej správy prebiehala tiež v spolupráci s Výborom pre rodovú rovnosť. Podklady pre súhrnnú

správu boli tiež poskytnuté Ministerstvom vnútra SR (ďalej len „MV SR“), Ministerstvom zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“), Slovenským národným strediskom pre ľudské práva (ďalej len „SNSLP“) a Inštitútom pre výskum práce a rodiny. Všetky pripomienky, podnety a návrhy boli do textu zapracované, následne bolo vyhlásené medzirezortné pripomienkové konanie, ktoré trvalo dva týždne.

V diskusii vystúpil člen rady Michal Davala, ktorý odporučil MPSVaR SR, aby sa pri ďalšom spracovaní súhrnnej správy inšpirovalo správami o stave ľudských práv od Verejnej ochrankyne práv a SNSLP, nakoľko predmetná súhrnná správa sa z jeho pohľadu venuje nedostatočne problémom týkajúcich sa prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva a taktiež k otázkam neodkladnosti výkonu umelého prerušenia tehotenstva. Uviedol, že súhrnná správa obsahuje iba jednu vetu, ktorá hovorí, že do NR SR boli predložené viaceré návrhy týkajúce sa umelého prerušenia tehotenstva (sťaženie prístupu k reprodukčným právam žien), ale žiadne z nich neboli schválené. Súčasne si dovoľil požiadať o doplnenie informácie k časti B.2 uznesenia č. 248 z 2. októbra 2020, nakoľko táto v prvom bode programu neodznala.

Riaditeľka Zuzana Brixová v nadväznosti na pripomienky Michala Davalu uviedla, že uvedené výhrady mohli byť z jeho strany adresované buď v rámci MPK, resp. priamo osobne, prostredníctvom oslovenia odboru rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí (ďalej len „odbor“). S ohľadom na výhrady ohľadom reprodukčných práv žien informovala, že MPSVaR SR pri koncipovaní súhrnnej správy nechcelo dávať žiadne hodnotiace súdy a nechcelo rovnako vstupovať do aktivizmu ohľadom tejto témy a chcelo iba pomenovať a ukázať udalosti, ktoré prebehli v roku 2020. Súčasne MPSVaR SR rešpektuje spoločenskú diskusiu a skutočnosť, že na danú problematiku je v spoločnosti množstvo rozdielnych názorov. Súčasne argumentovala, že odbor nemá stanovenú žiadnu formu, ako má súhrnná správa o stave rodovej rovnosti formálne vyzeráť, a čo má obsahovať.

V súvislosti s plnením úlohy B.2 vyššie uvádzaného uznesenia rady, riaditeľka odboru tlmočila, že prístup MPSVaR SR je v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky a odporúčaniami Výboru pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW), Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva (CESCR). Súčasne doplnila, že tieto odporúčania, ako vyplýva aj zo samotného názvu majú iba odporúčací charakter, t.j. nie sú záväzné, napriek tomu ich MPSVaR SR neberie na ľahkú váhu a príslušné odbory na MPSVaR SR vyvíjajú značné úsilie pri dosiahnutí pokroku v oblastiach, na ktoré tieto odporúčania odkazujú.

Predsedníčka rady dala následne hlasovať o súhrnnej správe. Rada prijala uznesenie č. 259, ktorým zobrala Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti za rok 2020 na vedomie. Súčasne oslovila členov a členky rady, ktorí sa zdržali hlasovania o materiáli na vyjadrenie ich dôvodov.

V pokračujúcej diskusii po hlasovaní vystúpil aj podpredseda rady za občiansku spoločnosť Kalmán Petöcz, ktorý si dovoľil vysloviť v nadväznosti na príspevok riaditeľky Zuzany Brixovej, že vyčítanie individuálnym členom a členkám rady, prípadne mimovládny organizáciám, že sa nezapájajú do medzirezortného pripomienkového konania nie je z jeho pohľadu úplne korektné a správne, nakoľko rada ako poradný orgán vlády (resp. jej členovia a členky) by z jeho pohľadu mala mať právomoc aktívne participovať a dávať odborné stanoviská k príprave týchto materiálov, o to viac, ak sa reportujú do medzinárodných organizácií. Ako ďalej uviedol, poskytovať odborné pripomienky a odporúčania k materiálom ex post, t.j. schvaľovať ich, prípade zobrať materiály na vedomie po ich finálnom spracovaní

nemá z merita veci žiaden zmysel. V týchto intenciách preto nastolil otvorenú otázku, aký je význam a účel rady v celom tomto procese, a či rada naplňa funkciu poradného orgánu vlády SR v takom rozsahu, v akom by mohla.

Predsedníčka rady v nadväznosti na vystúpenie podpredsedu rady za občiansku spoločnosť navrhla do programu doplniť bod, ktorý by sa týkal zriadenia pracovnej skupiny pre riešenie zmysluplnosti rady a jej účelu. O tomto návrhu doplnenia programu dala hlasovať. Členovia a členky rady jednohlasne s doplnením programu zasadnutia rady o uvedený bod súhlasili.

Do diskusie sa zapojil aj člen rady Marcel Zajac, ktorý apeloval na presadzovanie aktívnej občianskej participácie na správe vecí verejných. Ako uviedol, je nesmierne dôležité aj z hľadiska presadzovania ľudských práv, otvárať verejnú diskusiu o legislatívnom procese (ako príklad uviedol stavebný zákon alebo zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku). Rovnako sa vyjadril i ku skutočnosti, že mimovládne organizácie, ktoré chcú prekladať pozmeňovacie návrhy musia vypracovať analýzu dopadu na štátny rozpočet, čo považuje za veľmi náročné a hlavne nekorešpondujúce s realitou, nakoľko mimovládne organizácie nevedia relevantne zaujať postoj k dopadom na štátny rozpočet.

V diskusii vystúpila aj členka rady Dagmar Horná, ktorá vyjadrila, že participatívne procesy v oblasti výchovy a vzdelávania rovnako z jej pohľadu nefungujú najlepšie, čoho dôkazom je aj to, že Výbor pre výskum, vzdelávanie a výchovu v oblasti ľudských práv a rozvojového vzdelávania už dlhšiu dobu nezasadá.

Predsedníčka rady uzavrela záverom tento bod a uviedla, že pracovná skupina sa bude venovať aj všetkým relevantným otázkam a problémom, ktoré boli členmi a členkami rady prezentované.

BOD III.

V treťom bode programu vystúpila predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR, Mária Kolíková, ktorá predniesla **aktuálnu informáciu o aktivitách ministerstva pri naplňaní programového vyhlásenia vlády v oblasti prístupu k spravodlivosti.**

Jedným z najvýznamnejších legislatívnych opatrení, ktoré pripravilo ministerstvo je novela zákona o obetiach trestných činov, ktorú schválila NR SR v mesiaci máj 2021 (účinnosť od 1. júla 2021), a ktorá predovšetkým zabezpečuje posilnenie práv obetí a ich ochranu pred ďalšou druhotnou viktimizáciou. Novela ďalej prináša zjednodušenie prístupu k odškodneniu, či vytvorenie siete tzv. intervenčných centier zabezpečujúcich komplexnú pomoc a ochranu pre obe domáceho násillia.

Predsedníčka rady ďalej uviedla, že ministerstvo sa podieľalo aj na príprave úpravy lehoty trvania kolúznej väzby, ktorá bola medzičasom v NR SR schválená. Kľúčová zmena tak predstavuje zavedenie päťmesačnej lehoty kolúznej väzby, ak je protiprávne správanie páchatel'a postavené na domnienke, resp. môže trvať aj dlhšie ako päť mesiacov, ak je preukázané kolúzne konanie, t.j. kolúzne správanie sa obvineného.

Rovnako ministerstvo pripravuje predložiť do legislatívneho procesu aj novelu Trestného poriadku, za účelom zjednodušenia celého trestného procesu.

V diskusii vystúpil podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorý adresoval otázku predsedníčke rady ohľadom aktuálneho stavu riešenia podporovaného rozhodovania,

resp. rekodifikácie Občianskeho zákonníka v súlade s čl. 12 Dohovoru o právach ľudí so zdravotným postihnutím. Rovnako sa zaujímal o prebiehajúce práce na reforme opatrovníctva.

Predsedníčka rady a ministerka spravodlivosti SR uviedla, že ministerstvo veľmi intenzívne pracuje na príprave rekodifikácie súkromného práva, a to na príprave nového Občianskeho zákonníka a na novom zákone o obchodných spoločnostiach. Pre prípravu oboch právnych noriem boli zriadené pracovné skupiny, ktoré sa pravidelne stretávajú.

Ako pani predsedníčka ďalej uviedla, nová právna úprava v pripravovanom Občianskom zákonníku predpokladá aj s vytvorením modernej právnej úpravy podporovaného rozhodovania, osobitne pre osoby s akýmkoľvek zdravotným postihnutím. Pri príprave legislatívnych noriem sa spolupracuje aj s predstaviteľmi jednotlivých stavovských a profesijných organizácií.

Na otázku ohľadom aktuálneho stavu reformy opatrovníctva, predsedníčka rady uviedla, že nové paragrafové znenie Občianskeho zákonníka by malo obsiahnuť aj reformu v oblasti opatrovníctva. Ministerstvo plánuje tak znenie nového Občianskeho zákonníka, ako aj pripravený nový zákon o obchodných spoločnostiach predložiť do medzirezortného pripomienkového konania začiatkom budúceho roka.

V diskusii vystúpil aj podpredseda rady za občiansku spoločnosť Kalmán Petöcz, ktorý navrhol členom a členkám rady naformulovať uznesenie, ktorým by rada podporila aktivity a iniciatívy ministerky spravodlivosti SR v oblastiach, ktoré explicitne posilňujú ľudské práva.

Do diskusie sa zapojil aj člen rady Michal Davala, ktorý ocenil ospravedlnenie, ktoré ministerstvo a MV SR prijalo za zásah v Moldave nad Bodvou v roku 2013.

Predsedníčka rady v reakcii na to uviedla, že vláda SR dala týmto gestom najavo, že odsudzuje takýto nezákonný postup a súčasne verejne oceňuje osobitný prístup verejnej ochrankyne práv, ktorá v danom prípade intervenovala.

Ďalej vystúpil Tomáš Čitbaj, z kancelárie verejnej ochrankyne práv, ktorý rovnako ocenil, že vláda SR pristúpila k takémuto kroku a prijala verejné ospravedlnenie. Súčasne však uviedol, že do budúca by bolo žiaduce, aby sa predmetným situáciám predchádzalo, a to prostredníctvom zabezpečenia kamerových systémov tak, aby všetky policajné zásahy boli monitorované a bolo z nich možné vyhotoviť policajný zásah. Rovnako kancelária verejnej ochrankyne práv už dlhšie apeluje aj na to, aby vyšetrowanie policajných zásahov spadalo pod gesciu nezávislej inštitúcie. V tejto veci, ako uviedol Tomáš Čitbaj, už oslovili aj ministra vnútra SR.

Predsedníčka rady sa stotožnila s odporúčaniami, ktoré predniesol zástupca kancelárie verejnej ochrankyne práv. Tiež uviedla, že kamerové záznamy sú nevyhnutné pri všetkých zásahoch, a to tak pre všetky ozbrojené zločky, či už sa jedná o Policajný zbor alebo Zbor väzenskej a justičnej stráže.

Po ukončení diskusie došlo zo strany členov a členiek rady za občiansku spoločnosť k sformulovaniu návrhu uznesenia, ktoré reflektovalo všetky výstupy diskutujúcich členov.

Predsedníčka rady otvorila hlasovanie o návrhu uznesenia a rada prijala uznesenie č. 260 ktorým zobrala na vedomie aktuálnu informáciu o aktivitách Ministerstva spravodlivosti SR pri napĺňaní programového vyhlásenia vlády SR v oblasti prístupu k spravodlivosti; súčasne

podporila aktivity ministerky spravodlivosti v oblastiach podporujúcich rešpektovanie, dodržiavanie a vymáhateľnosť ľudských práv, osobitne pri rekodifikácii Občianskeho zákonníka, vrátane opatrovníckej reformy, rekodifikácii Trestného poriadku a Trestného zákona, ako aj celistvej reformy justície; ocenila ospravedlnenie vlády Slovenskej republiky za spôsob zásahu ozbrojených zložiek štátu v Moldave nad Bodvou v roku 2013 a kontinuálny prístup verejnej ochrankyne práv pri obhajobe práv osôb, voči ktorým smeroval tento zásah; a vyzvala vládu Slovenskej republiky, aby bol jej prístup k rešpektovaniu ľudských práv a k odmietaniu neprímeraných zásahov verejnej moci do základných práv a slobôd konzistentný.

BOD IV.

V bode štyri predsedníčka rady požiadala Miroslavu Bálintovú z kancelárie zástupcu SR pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) o predstavenie **Správy o činnosti zástupcu pred ESLP za rok 2020 (ďalej len „Správa zástupcu“).**

Ako Miroslava Bálintová úvodom svojho výstupu uviedla, správa o činnosti zástupcu SR pred ESLP zahŕňa činnosť zástupcu a jeho kancelárie, výstupy ESLP voči SR za rok 2020. Ďalej správa zástupcu poskytuje informácie o konaniach, ktoré pred ESLP prebiehajú o vstupoch SR v pozícii tretej strany do konaní proti iným štátom. Rovnako prináša informácie o tom, akým spôsobom sa vykonávajú rozsudky ESLP voči SR.

Správa zástupcu je predkladaná vláde SR na základe štatútu zástupcu ako informatívny materiál, takže neobsahuje žiadne hodnotiace výstupy. V roku 2020 ESLP vyhlásil voči SR 12 rozsudkov v merite veci.

Z prípadov, ktoré boli rozhodnuté v merite veci, možno spomenúť zásah v Moldave nad Bodvou, kde súd konštatoval porušenie článku 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). V ďalších 5 prípadoch súd konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, konkrétne princípu právnej istoty z dôvodu, že na základe využitia inštitútu mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom SR, Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil právoplatné rozsudky znejúce v prospech sťažovateľa.

Miroslava Bálintová ďalej informovala, že výkon rozsudkov nie je integrálnou súčasťou konania pred ESLP, ale nad výkonom rozsudkov dohliada Výbor ministrov Rady Európy. Preto výkon rozsudkov spočíva v tom, že rozsudok, ktorý je pre štát záväzný, musí štát vykonať. Voľba opatrení na výkon rozsudku je v dispozícii konkrétneho štátu.

Do diskusie sa zapojil člen rady Michal Davala, ktorý položil otázku, či sa niektorý z rozsudkov, ktorý identifikoval porušenie práva podľa Dohovoru premietol, resp. sa plánuje pretaviť aj do všeobecných opatrení napr. legislatívnej povahy, alebo nejakej inej koncepčnej povahy, s cieľom predchádzať takýmto porušeniam základných práv a slobôd. Zaujímal sa najmä o tom, akým spôsobom sa bude postupovať v prípade R.R. a R.D. proti Slovensku, ktorý súvisí s porušením čl. 3 Dohovoru, a teda z ktorého je pravdepodobné, že vyšetrovanie príslušných orgánov nebolo dostatočné.

Miroslava Bálintová v odpovedi na člena rady Michala Davala, uviedla, že daná problematika má viacero rovín, a preto aj výkon rozsudkov má charakter individuálnych a všeobecných opatrení.

Individuálne opatrenia predovšetkým smerujú voči konkrétnemu sťažovateľovi, ktorý pred ESLP v spore proti štátu vyhral. Spočívajú najmä vo vyplatení spravodlivo priznaného zadosťučinenia, resp. v opatreniach, ktorých cieľom je dostať sťažovateľa do situácie, v ktorej by sa nachádzal, ak by k porušeniu jeho práv nebolo došlo. V prípade prípadu R.R. a R.D. proti SR (Moldava nad Bodvou) sú tieto individuálne opatrenia predmetom posudzovania, či je vôbec možné po právnej stránke takéto opatrenia uskutočniť, nakoľko štát sa v rámci výkonu rozsudku musí pohybovať v rámci svojho právneho poriadku. Je preto potrebné skúmať, či vôbec možno vyšetovanie v danom prípade nejakým spôsobom obnoviť. Obnova konania v zmysle Trestného poriadku však danom prípade možná nie je. Ako uviedla, nateraz táto otázka nie je uzavretá.

Pokiaľ ide o *všeobecné opatrenia*, opatrenia budú zahŕňať najmä senzibilizačné opatrenia v rámci policajného zboru so zameraním na účinnosť vyšetovania, ktorá bola namietaná. Riešiť by sa mali nedostatky pokiaľ ide o promptnosť začatia vyšetovania, t.j. rýchlosť a bezprostrednosť výkonu jednotlivých procesných úkonov o vyšetovaní, a tiež bude pozornosť zameraná na to, akým spôsobom vyšetovateľ a dozorový prokurátor reagovali na otázku možného rasového motívu skutku. Predmetom posudzovania preto budú určité normy a vnútorné metodiky policajného zboru.

Po ukončení diskusie predsedníčka rady dala hlasovať o návrhu uznesenia. Do znenia návrhu uznesenia rady boli súčasne doplnené aj návrhy zástupcu kancelárie verejnej ochrankyne práv, ktoré prezentoval v bode III. zasadnutia týkajúce sa vyhotovovania kamerových záznamov a nezávislej inšpekcie.

Rada prijala uznesenie č. 261, ktorým zobrala na vedomie Správu o činnosti zástupcu SR pred ESLP a súčasne odporučila vláde SR prijať opatrenia, ktorými sa zabezpečí vyhotovenie a uschovanie kamerových záznamov zo zásahov polície SR, pri ktorých dochádza k zásahu do ľudských práv a súčasne odporúča posilnenie nezávislosti policajnej inšpekcie.

BOD V.

V bode päť zasadnutia predsedníčka rady otvorila problematiku **aktuálnych výziev pre dodržiavanie ľudských práv súvisiacich s pandémiou COVID-19**. Diskusiu k tomuto bodu chcela zamerať najmä **na otázky spojené s prípadným povinným očkovaním vymedzených skupín obyvateľstva**. Súčasne úvodom svojho príhovoru uviedla, akými úvahami sa v aktuálnom období zaoberala vláda SR, a aké prípadné možnosti by prichádzali do úvahy pri povinnom očkovaní, resp. ktoré skupiny obyvateľstva by vzhľadom na výkon svojej pracovnej činnosti, resp. povolania mohli podliehať povinnému očkovaniu.

Ako predsedníčka rady uviedla, potencionálne, v prípady potreby by existoval ústavnoprávny rámec, v súlade s ktorým by bolo možné povinné očkovanie proti COVID-19 zaviesť. Otázkou

však naďalej zostáva, voči komu (akým skupinám obyvateľstva), a v akej miere. Na problematiku možno nazerať z jej pohľadu dvoma prístupmi.

Prvým je zabezpečenie základného chodu štátu s vymedzením povolání, ktorých sa tieto povinnosti týkajú. Jednalo by sa jednak o zdravotnícke služby, ošetrovateľské služby a služby zabezpečujúce ochranu a obranu štátu a štátnych inštitúcií, resp. kritickú infraštruktúru.

Druhým prístupom by bolo rozšíriť okruh dotknutých profesií i prípadne na potravinársky priemysel, súdnictvo... V tomto ohľade by bola avšak oveľa väčšia miera odôvodňovania takto prijatého rozhodnutia.

Následne dala predsedníčka rady priestor členom a členkám rady na vyjadrenie svojich názorov, prípadne odporúčaní, akým spôsobom by sa ďalej v súvislosti s pandémiou malo postupovať, i v intenciách očkovania proti COVID-19.

Do diskusie sa zapojil profesor Pavel Traubner, ktorý sa vyjadril, že z medicínskeho hľadiska je očkovanie veľmi dôležité na prekonanie pandémie a súčasne uviedol, že tak ako je povinné očkovanie u detí pri niektorých typoch ochorení, tak by z jeho pohľadu povinné očkovanie u niektorých skupín obyvateľstva mohlo byť prínosom.

Expertka rady a členka rady Silvia Miháliková vyjadrila, že z dostupných sociologických výskumov možno sledovať, že sa vytvára polarizácia spoločnosti, pokiaľ ide o otázku očkovania.

Podpredseda výboru LGBTI a člen rady Martin Macko zdôraznil, že ešte pred tým, ako sa bude vôbec uvažovať o prípadnom povinnom očkovaní medzi určitými skupinami obyvateľstva, treba sa vysporiadať s aktuálnou fyzickou dostupnosťou vakcín pre všetky skupiny obyvateľstva, najmä v kategórii ohrozených skupín. Ako uviedol, informácie o vakcinácii musia byť dostupné aj v jazykoch národnostných menšín a obyvatelia, ktorí sa rozhodnú pre vakcináciu musia mať k nej čo možno najjednoduchší prístup, tak, aby nemuseli za vakcínou cestovať ďalej mimo svojho okresu bydliska.

Odstupujúci podpredseda rady za občiansku spoločnosť Kalmán Petöcz doplnil, že podávanie informácií o očkovaní by malo byť jednoduchou, dostupnou formou, aby každému jednotlivcovi mohli byť tlmočené všetky skutočnosti spojené s očkovaním. Tiež sa treba vysporiadať s problematikou dezinformácií, hoaxov a konšpiračných teórií, ktoré sa objavujú v relatívne veľkom meradle v spoločnosti a sú zneužívané na potlačenie očkovania.

V diskusii vystúpil aj člen rady Marcel Zajac, ktorý sa vyjadril, že Slovensko z jeho pohľadu stále nevyčerpalo možnosť dobrovoľnej vakcinácie. Uviedol, že je potrebné uľahčiť situáciu tým, ktorí sa chcú a majú záujem dostať sa k očkovaniu.

Riaditeľka SNSLP Silvia Porubánová uviedla, že ak by sa pre akúkoľvek skupinu obyvateľstva uvažovalo o povinnom očkovaní, treba túto problematiku komunikovať ako otázku prežitia, a to aj vzhľadom na počet zaočkovaných osôb na Slovensku, a tiež s ohľadom na to, aký je odhadovaný počet obetí v tretej vlne.

V otázke komunikácie verejnosti ohľadom očkovania sa pripojila aj členka rady a sociologička Silvia Miháliková, ktorá doplnila, že treba veľmi starostlivo a citlivo komunikovať aj

s osobami, ktoré sa nemajú záujem očkovať, prípadne očkovanie odmietajú. Z jej pohľadu ich nemožno hneď označovať za nevzdelaných, prípadne konšpirátorov. Komunikácia by sa mala sústrediť na ciele a vysvetľovanie výhod a účinkov očkovania.

Člen rady Michal Davala sa vo svojom príspevku v diskusii sústredil na právnu stránku otázok spojených s povinným očkovaním. Ako predniesol, istá miera povinnosti pri očkovaní je aj ústavne obhájitelná v zmysle slovenského právneho poriadku, tiež aj prostredníctvom Dohovoru. Ústava pripúšťa odchýlky z práva na súkromný život pri ochrane zdravia a života, prípadne ďalších hodnôt, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na zabezpečenie základných funkcií štátu. Pritom však treba vždy rešpektovať primeranosť a proporcionalitu prijímaných zavádzaných opatrení. Rovnako treba jasne v takomto prípade zadefinovať legitímny cieľ.

Ako ďalej uviedol, je nespochybniteľné, že existujú určité skupiny obyvateľstva, ktoré sú nevyhnutné pre chod a fungovanie štátu, resp. skupiny, u ktorých sa vyžaduje osobitná potreba ochrany ich života a zdravia vzhľadom na ich vek. V týchto prípadoch preto treba jasne zadefinovať, prečo by opatrenie vo forme povinného očkovania bolo nevyhnutné, a že neexistujú primerané, miernejšie prostriedky a opatrenia, ktoré by mohli daný legitímny cieľ dosiahnuť lepšie, prípadne zabezpečiť ho v takej miere, aká je potrebná na vytvorenie tzv. kolektívnej imunity (dosiahnutie určitého percenta zaočkovanosti obyvateľstva).

V ďalšom kroku by bolo z jeho pohľadu potrebné vyriešiť aj otázku sankcií u osôb, ktoré by sa odmietli podrobiť očkovaníu napriek skutočnosti, že by boli zaradené do povinne očkovaných skupín obyvateľstva, a to jednak napr. voči štátnym zamestnancom, vojakom, policajtom, prípadne iným osobitným povolaniam a osobitne tiež aj vo vzťahu k ďalším skupinám, predovšetkým starším ľuďom nad určitou vekovou hranicou. Procesne bude treba vyriešiť aj formu, akou by boli tieto povinnosti zavedené, či už uznesením vlády, zákonom, prípadne iným právnym predpisom. S tým súvisí najmä to, ako sa osoba jednotlivca bude brániť proti individuálnemu rozhodnutiu, t.j. akú formu kontroly jej štát v danom prípade poskytne na preskúmanie zásahov do jej práv a slobôd.

Tajomník rady a riaditeľ odboru ľudských práv Marián Filčík tiež pripomenul, že povinné očkovanie v jeho akejkoľvek forme môže byť zásahom do práva na súkromný život, do osobnej integrity jednotlivca, t.j. do práva na sebaurčenie. Preto treba legitímne rozmýšľať nad tým, ako opatrenie zavedenia povinného očkovania proporčne vyvážiť tak, aby vznikalo čo najmenej potencionálnych rizík s tým spojených. Ako ďalej uviedol pre proporčnosť opatrenia je dôležité, aby benefity a účinky vakcín prevážili nad rizikom nepriaznivých účinkov na základe dostupných dát. V prípade ochorenia COVID-19 môže byť vnímané ako riziko to, že sú všetky dostupné vakcíny stále v experimentálnom štádiu, a teda nie je ukončený proces testovania, resp. overovania vakcín, prípadne ich zlepšovania, na rozdiel od povinných vakcín, ktoré sa aplikujú deťom, resp. dospelým pri predchádzaní určitým ochoreniam. Preto treba brať do úvahy aj tieto otázky, konkrétne napríklad aj to, či možné riziká vedľajších účinkov vakcinácie u starších ľudí sú výrazne nižšie ako riziko ujmy na zdraví, resp. na živote, v prípade ak by sa ochorením COVID-19 nakazili, čo je aktuálne už možné preukázať aj na podklade dostupných dát.

Podpredseda rady a štátny tajomník ministerstva Michal Luciak zopakoval, že úvahy o zavedení povinného očkovania neboli nikdy myslené ako zavedenie plošného povinného očkovania, ale iba v intenciách toho, čo uviedla vo svojom príhovore na začiatku predsedníčka rady, a teda uvažuje sa iba v rozsahu určitých špecifických skupín obyvateľstva.

V prípade dezinformácií a hoaxov, ktoré vznikajú v otázkach povinného očkovania uviedol, že vláda SR pripravuje návrh Akčného plánu na boj proti hybridným hrozbám, ktorý bude reagovať aj na tieto situácie.

V reakcii na príspevok doktora Davalu podpredseda rady uviedol, že ak by prišlo k zavedeniu povinného očkovania, otázka sankcii by bola riešená pravdepodobne iba prostredníctvom priestupkového konania. Záverom svojho príspevku uviedol, že komunikácia medzi MZ SR a ministerstvom neustále intenzívne prebieha, s cieľom analýzy dostupných dát a hľadania efektívnych nástrojov na potlačenie pandémie.

Následne odovzdal slovo v diskusii zástupcovi MZ SR, Jozefovi Kalužayovi, ktorý uviedol, že pre rezort zdravotníctva je základom poskytovania zdravotnej starostlivosti, pod ktorú spadá aj očkovanie, informovaný súhlas pacienta. Preto úvahy o povinnom očkovaní sú z jeho pohľadu autoritatívne a neproporčné, a to aj z toho hľadiska, že neboli doposiaľ využité všetky dostupné možnosti na zvýšenie zaočkovanosti populácie v spoločnosti.

Ďalej v diskusii uviedol, tak ako dochádza medzi lekárom a konkrétnym pacientom k tzv. dohode o tom, že liečba, ktorá mu bude poskytovaná, mu bude prospechom, tak by malo dôjsť aj k uzatvoreniu nejakej spoločenskej dohody týkajúcej sa výhod očkovania.

Súčasne sa vyjadril, že porovnávať povinné očkovanie u detí (pokračujúc v dospelosti), ktoré nie sú schopné samy sa rozhodovať, a za ktoré rozhodujú ich zákonní zástupcovia (predovšetkým rodičia), takmer vždy v čo najlepšom záujme, nemožno považovať za to isté, ako keď hovoríme o povinnom očkovaní osôb, ktoré môžu s očkovaním proti COVID-19 vyjadriť kvalifikovaný a poučený súhlas alebo nesúhlas.

V diskusii vystúpila opätovne aj členka rady Dagmar Horná, ktorá uviedla, že z jej pohľadu je táto krízová situácia v podobe pandémie ukázkovým stretom medzi individuálnymi ľudskými právami a verejným záujmom. Žiaľ, z jej pohľadu nie je dostatočne zvládnutý krízový manažment riadenia pandémie. Ako prípadné odporúčanie by navrhovala zvolať grémium zložené zo zástupcov všetkých profesií (zdravotníctva, psychológie, sociológie, ekonómie, práva, polície, vojska, žurnalistiky, politológie, učiteľstva...), ktoré by tlmočili svoje pripomienky a odporúčania aj navonok prostredníctvom médií.

Vystúpil aj člen rady a podpredseda ZMOS Štefan Gregor, ktorý poukázal na to, že v aktuálnom období je dostatočná dostupnosť vakcín pre všetkých, ktorí o očkovanie majú záujem. Uviedol, že tak ako obce, mestá, resp. samosprávne kraje zvládli celoplošné testovanie, zvládajú aj očkovanie vo svojich centrách, či v zdravotníckych zariadeniach. Rovnako za obyvateľstvom, ktoré nie je schopné sa samostatne dostať do vyššie uvedených miest dochádzajú mobilnými výjazdovými jednotkami.

Z jeho pohľadu je však dôležité poznať z hľadiska sociológie správne postupy a nástroje, ktoré by mali byť tlmočené zo strany odborníkov, a ktoré by tak uľahčili a nasmerovali komunikáciu

s miestnymi komunitami, čím by sa pomohlo šíreniu osvetu ohľadom očkovania a súčasne sa zvýšil aj záujem o očkovanie. Pripomenul, že práve územná samospráva má medzi občanmi sedemdesiat až osemdesiat percentnú dôveru.

Podpredseda rady po skončení diskusie vyhlásil krátku prestávku na sformulovanie návrhu uznesenia rady, ktoré by obsahovalo odporúčania a postrehy, ktoré odzneli zo strany členov a členiek rady, resp. ich splnomocnených zástupcov.

Nakoľko po ukončení prestávky už rada nebola uznášaniaschopná, o pripravenom návrhu uznesenia rady týkajúceho sa otázok s povinným očkovaním, resp. o ďalších uzneseniach rady v programe nemohlo byť hlasované a uznesenia nemohli byť procesne prijímané. V nadväznosti na uvedenú situáciu navrhoval podpredseda rady Michal Luciak, aby v prípade zvyšných predložených návrhoch uznesení bolo v krátkom čase po zasadnutí rady predsedníčkou rady vyhlásené hlasovanie prostredníctvom procedúry per rollam za účelom vyjadrenia stanoviska členov a členiek k zostávajúcim bodom programu, o ktorých rada v rámci programu zasadnutia pokračovala v diskusii.

Následne podpredseda rady požiadal členku rady a riaditeľku SNSLP Silviu Porubánovú o prezentáciu 3 bodov, ktoré do programu navrhlo SNSLP.

Ako prvý materiál predstavila **Správu o dodržiavaní ľudských práv, vrátane zásady rovnakého zaobchádzania za rok 2020** (ďalej len „Správa SNSLP“).

Ako riaditeľka SNSLP uviedla, Správa SNSLP poskytuje komplexný hodnotiaci obraz o výkone vybraných ľudských práv a základných slobôd na Slovensku počas pandémie šírenia ochorenia COVID-19. Obsah správy determinoval viacero kritérií, predovšetkým legislatívne procesy, ktorých výsledky mali priamy vplyv na mieru výkonu ľudských práv a základných slobôd, osobitne na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva.

Správa SNSLP sa delí na dve časti, obsahom prvej časti sú štyri hodnotiace kapitoly, kde sa hodnotia primárne legislatívne procesy vo vybraných oblastiach. Druhá časť predstavuje súhrnný výstup monitorovacej činnosti SNSLP, dopĺňa monitorovanú a hodnotenú legislatívu z prvej časti, no z dôvodu absencie tzv. hodnotiacich podkladov ju nemožno v súčasnosti obohatiť o ultimatívne hodnotiace stanoviská dopadu tzv. COVID legislatívy na výkon práv a povinností subjektov právnych vzťahov.

Slovenská verzia Správy SNSLP bola distribuovaná aj Americkému veľvyslanectvu v Bratislave na Slovensku. Pripravuje sa aj aktuálne jej anglická verzia pre medzinárodné inštitúcie.

Záverom tejto časti členka rady a riaditeľka SNSLP uviedla, že témy, ktoré sa neobjavili v tohtoročnej správe ako dopadové témy COVID-u budú obsahom tej budúcoročnej.

Ďalej v rámci svojho príspevku predstavila **Informáciu k zjednocovaniu evidencie podnetov/prípadoch v oblasti diskriminácie a porušovania ľudských práv**, nakoľko jednou z kompetencií a úloh SNSLP je aj monitoring prípadov diskriminácie a prípadov porušovania ľudských práv.

Ako členka rady uviedla, pri realizácii monitoringu však nemožno vychádzať iba z evidencie vlastnej činnosti, či z monitoringu médií, a preto bolo identifikovaná zo strany SNSLP potreba zjednotenia klasifikácie používanej jednotlivými ľudsko-právnymi inštitúciami pôsobiacimi na Slovensku.

SNSLP iniciovalo diskusiu a niekoľko pracovných stretnutí s kanceláriou verejnej ochrankyne práv a s Úradom komisára pre osoby so zdravotným postihnutím a Úradom komisára pre deti, ktorých cieľom bolo identifikovať možnosti zjednotenia na úrovni systémov evidencie a na úrovni klasifikácie (používaných kategórií). Ako ďalej členka rady informovala, zapojené organizácie sa nachádzajú v rozdielnej situácii z hľadiska rozpočtových možností, a bez podpory alebo dodatočného financovania z iných zdrojov nateraz z jej pohľadu nie je možnosť jednotného systému reálna.

SNSLP by taktiež videlo význam vo vytvorení širšej databázy prípadov zahrňujúcej aj činnosť ďalších aktívnych MVO v oblasti ľudských práv. Sledovanie tohto cieľa z pohľadu riaditeľky zároveň podporuje aj ambíciu ministerstva zvýšiť kvalitu dát o rovnosti (equality data), ku ktorej sa SR zaviazala v rámci svojho zastúpenia v skupine EÚ na vysokej úrovni pre nediskrimináciu, rovnosť a rozmanitosť. Finančná podpora takéhoto projektu by tak mohla byť zároveň investíciou do implementácie.

Tretím a zároveň posledným bodom predstaveným SNSLP bola **iniciatíva novelizácie antidiskriminačného zákona**. Účelom tejto iniciatívy nie je odborná diskusia na úrovni rady, ale príprava legislatívneho materiálu na úrovni pracovnej skupiny zriadenej na ministerstve v časovom horizonte do konca kalendárneho roka 2021.

SNSLP súčasne na zasadnutí rady predložilo demonštratívny výpočet dôvodov jeho iniciatívy. Jednalo sa najmä o terminologickú a obsahovú nedôslednosť zákonodarcu, problematickú zákonnú reguláciu tzv. dočasných vyrovnávacích opatrení, vecne nesprávne naformulovaný procesný odklon tzv. zdieľaného dôkazného bremena, systematické preradenie procesného odklonu a absentujúca komplexná legislatívna úprava verejných žalôb, ktorá znemožňuje náležitú implementáciu ustanovenia § 9a.

Následne bola podpredsedom rady otvorená diskusia ku všetkým trom bodom odprezentovaným SNSLP.

V diskusii vystúpil podpredseda Výboru pre osoby so zdravotným postihnutím Branislav Mamojka, ktorý sa vyjadril, že v rámci novelizácia antidiskriminačného zákona by mali byť zapracované primerané úpravy, nakoľko tento problém nie je na Slovensku dostatočne riešený. Ako uviedol, dočasné vyrovnávacie opatrenia sa často zamieňajú za primeranú úpravu, čo však nie je správny prístup. I napriek skutočnosti, že primerané opatrenia sú obsiahnuté v medzinárodnom Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorým je Slovenská republika viazaná, uviedol, že by bolo vhodné, aby existovala v právnom poriadku SR legislatívna norma, v ktorej by boli primerané úpravy zapracované.

Zástupca MZ SR, Jozef Kalužay sa v diskusii vyjadril k Správe SNSLP. Vo svojom príspevku uviedol, že viaceré tvrdenia a závery v Správe SNSLP sú v rozpore s odbornými poznatkami, a viacero odporúčaní v Správe SNSLP je z pohľadu MZ SR neprimeraných. Ďalej uviedol, že

kapitola 3.2. *protiústavnosť opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19* v oblasti prístupu k vzdelaniu nezohľadňuje chorobnosť a masívne výpadky zdravotníckeho personálu. Súčasne ani testovacia kapacita v prvej vlne pandémie nebola dostatočná na to, aby bolo možné rýchlo a spoľahlivo odlišiť osoby choré na COVID-19, potencionálnych prenášačov ochorenia, resp. osoby, ktoré nevykazovali známky ochorenia. Rovnako reagoval, že ochrana pred šírením pandémie v podobe uzatvorenia hraníc a zabránenie vstupu zo zahraničia sú základné protipandemické opatrenia, ktoré slúžia na potlačenie šírenia ochorenia.

Výhrady tlmočil aj v tom smere, že správa SNSLP sa z jeho pohľadu nezaobera právami zdravotníckych pracovníkov, ktorí boli priamo vystavení vysokému riziku infekcie ochorenia v čase, keď ešte neboli dostupné očkovacie látky. Absentuje z jeho pohľadu aj časť zaoberajúca sa právami pracovníkov sociálnych služieb, ktorí niektorí z nich boli počas pandémie karanténizovaní spolu s klientami za účelom zabránenia prenosu ďalšieho ochorenia. Súčasne mu chýbalo spracovanie práv hospodárskych subjektov, najmä práva súvisiace s právom podnikat' a vykonávať zárobkovú činnosť. Z vyššie uvedených dôvodov preto tlmočil, že MZ SR s uvedenou správou nesúhlasí vzhľadom na prezentované nedostatky a nestotožňuje sa s návrhom uznesenia, aby mohla byť Správa SNSLP vzatá na vedomie.

V reakcii vstúpila riaditeľka SNSLP, ktorá sa poďakovala MZ SR za prezentované pripomienky. Uviedla, že SNSLP sa primárne snažilo vyhodnotiť a zamerať sa na cieľovú skupinu pacientov a ich prístup k dostupnosti zdravotnej starostlivosti. Vychádzali predovšetkým z vlastnej činnosti a zo získaných podnetov od obyvateľov. SNSLP sa zameralo na najakútnejšie problémy pri riešení prípustnosti, prípadne obmedzenia poskytovania zdravotnej starostlivosti, preto tie závery sú všeobecnejšie.

Tajomník rady a riaditeľ ľudských práv reagoval a pripomenul členom a členkám rady, že SNSLP ako nezávislá inštitúcia má voľnosť v tom, na čo vo svojich správach upozorní a čomu sa bude venovať. Uviedol, že nie je cieľom, aby správy zahŕňali v každom roku všetky výzvy. Súčasne treba zohľadniť aj veľkosť personálneho obsadenia inštitúcie a jej možnosti.

V diskusii vystúpila štátna tajomníčka Ministerstva kultúry SR Zuzana Kumanová, ktorá ocenila Správu SNSLP, najmä časť venujúcu sa karanténizácii rómskych osád. Uviedla, že s touto problematikou sa bude treba aj v budúcnosti vysporiadať, nakoľko iba v prípade marginalizovaných rómskych komunit bol použitý teritoriálny princíp a došlo k uzatvoreniu určitých lokalít bez toho, aby boli v plnom rozsahu zabezpečené všetky potrebné služby súvisiace s výkonom karantény. Ocenila tiež prístup verejnej ochrankyne práv, ktorá na tieto problémy tiež intenzívne upozorňovala.

Následne vystúpil člen rady Michal Davala, ktorý tiež ocenil spracovanie Správy SNSLP vzhľadom na jej koncepčný prínos, a tiež na jej výpovednú hodnotu s poukazom na systémové problémy, ktoré sprevádzali pandémiu COVID-19. V reakcii na príspevok MZ SR, člen rady uviedol, že tak SNSLP ako aj Kancelária verejnej ochrankyne práv nie sú orgánmi štátnej moci ale nezávislé orgány, a preto aj vo svojich správach primárne pomenúvajú akútne problémy súvisiace s uplatňovaním ľudských práv a slobôd na poklade podnetov, ktoré obdržali v rámci svojej činnosti od fyzických osôb. Z toho dôvodu sa preto správy nevenujú komplexne všetkým problémom s uplatňovaním ľudských práv. Ku karanténnym opatreniam sa vyjadril, že

karanténna ako protipandemické opatrenie nie je nesprávna a neúčelná, ale procesný spôsob, akým bola prijatá, mohol zasahovať do ľudských práv neprimerane, a to aj z toho dôvodu, že v mnohých prípadoch neboli v dostatočnej miere k dispozícii opravné prostriedky, ktoré by osoby, voči ktorým boli karanténne opatrenia uplatňované a namierené, mohli legitímne použiť.

Podpredseda rady a štátny tajomník diskusiu ku všetkým trom bodom SNSLP ukončil a požiadal podpredsedu rady za občiansku spoločnosť Kalmána Petöcza o svoj výstup.

Podpredseda rady za občiansku spoločnosť záverom zasadnutia oficiálne **oznámil vzdanie sa funkcie podpredsedu rady a súčasne aj vzdanie sa členstva v rade**. Tlmočil aj svoje dôvody, ktoré ho viedli k prijatiu svojho rozhodnutia. Dôvodmi, pre ktoré tak urobil bolo, že z jeho pohľadu už rada nenapĺňa dostatočne svoje zameranie a účel poradného orgánu vlády SR. Ďalej uviedol, že rovnako v zabezpečení rovnosti LGBTI ľudí v spoločnosti sa takmer vôbec nenapreduje, tak na pôde štátnych inštitúcií, vlády SR a tiež jej poradných orgánov. Z jeho pohľadu chýba rovnako i systematické vzdelávanie demokracie k ľudským právam a k otázkam kritického myslenia. Spomenul aj doposiaľ neprijatú ratifikáciu Opčného protokolu proti neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu a trestaniu, na ktorej prijatí aktuálne ministerstvo pracuje. Záverom svojho vystúpenia poďakoval za niekoľkoročnú spoluprácu členom a členkám v rade, vyzdvihol prínosy rady a vyslovil želanie, aby rada naďalej napredovala správnym smerom a bola akýmsi fórom pre otvorenú diskusiu o ľudských právach medzi štátom a občianskou spoločnosťou aj naďalej.

Členovia a členky rady, spolu s podpredsedom rady mu vyjadrili poďakovanie za jeho úsilie a nasadenie pri práci v rámci rady.

Následne štátny tajomník ukončil zasadnutie rady s poďakovaním za účasť a prisľúbil, že v krátkom časovom horizonte budú členovia a členky rady oslovení s hlasovaním prostredníctvom procedúry per rollam k bodom, o ktorých sa nemohlo hlasovať.

Hlasovanie prostredníctvom procedúry per rollam o návrhoch uznesení rady č. 262 až 267 prebiehalo v termíne od 8. júla do 15. júla. Výsledkom hlasovania bolo prijatie všetkých uznesení.